

Slučování malých obcí je nesmysl

Spolek pro obnovu venkova vydal v polovině října prohlášení, ve kterém se staví proti slučování malých obcí. Reaguje tak na záplavu článků, které se v médiích objevily krátce po odvysílání diskusního speciálu Otázky Václava Moravce v České televizi a které jednoznačně vyzněly ve prospěch zastánců názoru, že malé obce se do budoucna nevyhnou slučování a vesnic v naší zemi výrazně ubude.

Předseda Spolku pro obnovu venkova Eduard Kavala tvrdí, že slučování by malým obcím rozhodně nepomohlo.

Spolek pro obnovu venkova vydal v nedávné době prohlášení, ve kterém se staví proti myšlence slučování malých obcí. Můžete k tomu říci něco bližšího?

Byla to možná jen řečnická chyba, možná jen návodná reakce na otázku, která nedovoluje uhnout v odpovědi a která zazněla v pořadu Otázky Václava Moravce. Ale v předvolebním čase prohlásit, že je v této zemi velký počet obcí a že je potřeba s tím něco dělat považuji za úst hlavy Svazu měst a obcí minimálně za netaktní. Osobně si nemyslím, že je pan Vlasák, předseda Svazu měst a obcí ČR zastáncem integrace malých obcí, nicméně s touto myšlenkou se v této zemi stále zahrává a já bych byl rád, kdyby politici napříč politickými stranami konečně řekli, že jsou před námi jiné úkoly, než se zabývat takovouto hloupostí. Ať někdo řekne a na základě výsledku komunálních voleb prokáže, že ten hlavní důvod, který já v tom spatřuji – že velké politické strany potřebují řídit radnice – je správný. Vždyť i volby nakonec ukázaly, že lidé už mají dost partaj.

Eduard Kavala, předseda Spolku pro obnovu venkova ČR

Spolek se tedy od myšlenky slučování jednoznačně distancuje.

Chce a musí. Na druhou stranu jsem velmi pro to, aby se obecní rozpočty nedojily, „přenesením výkonu státní správy“, které není v žádném případě přiblížením občanu, ale je v podstatě administrativním molochem, který neustále prokazuje to, že se někde něco nestíhá. Ale, co potřebuje mít řádný legitimní člověk dnes a denně u sebe? Na to ať se někdo podívá. Dávno jsem už říkal, aby nám stát klidně podvázal dvacet procent peněz, které bude muset každá obec povinně převést z výkonu státní správy do oprav a modernizace investic a my sami řekneme, co jsou nesmyslné hlouposti. Vždyť jen ten slavný Czechpoint a aktualizace všech těchto programů – podvojně účetnictví a podobně... z našich kapes vytahují statisíce ročně, ve velkých městech jsou

to miliony... a s jakým efektem? Co z toho má která země za profit? Co to kterému občanovi přineslo? Tak ať se už konečně zavře voda nad úvahami o malých a velkých obcích, o slučování, ať je tato země ráda za to, že zde ve volbách kandidoval rekordní počet lidí. Znamená to totiž, že tato země není ztracená, že lidé mají o veřejné dění zájem. A jestli se to bude dít místo na šesti tisících místech na sto padesát nebo dvou stech, tak tento zájem pomine. Lidé zjistí, že se stejně rozhoduje jinde a o žádnou takovou pozici už zájem mít nebudou. Půjdu do toho už jenom lobtivisté, kteří tady budou chtít něco prostavět, támhle zakázku získat a tak podobně.

Zastánci slučování malých obcí poukazují často na příklady ze sousedních zemí, kde k tomuto kroku došlo a kde se díky tomu údajně vyřešila řada problémů...

Řeklo se, že se tam zefektivnila státní správa. To znamená, že se zlevnila. Ale nikdy jsem ze Saska, z Bavorska ani z jiné země neviděl tabulku, která by toto tvrzení potvrdila. Až mně to někdo ukáže, můžeme se o tom bavit. Možná, že starosta v malé obci je drahý institut. Ale vykonává-li svou práci správně, jsou to naopak nejlépe investované peníze, protože záběr starosty je obrovský, řešení každodenních problémů nedocenitelné. Nejde přece o to, kolik se v této zemi otevře bazénů, hřišť a podobných nesmyslů, ale o to, zda nahore v obci svítí světlo a dole u cesty je vysečený příkop, který má v kompetenci silniční správa, jestli jsou vyčištěné potoky a podobně. A myslím si, že z toho vycházejí i odstředivé síly, kdy se chtějí některé části oddělit od větších měst. Protože do těch malých konců už nikdo z větších celků nedejde. Anebo se to děje tak komplikovaným způsobem, že si v té malé obci dávno raději uklidí sami. Takže já se nezaplátím? Desetkrát ano. Ať nám tedy nevyčítají, že máme drahé starosty, ale ať se raději zeptají státu, proč nás úkoluje tím, co občanům a priori nic nepřináší.

Nabízí se příklad – Vesnice roku 2010 Ratměřice má pouhých 260 obyvatel, místní starosta je bývalý čtvrtým rokem uvolněný ve své funkci a vítězství v soutěži ukázalo, jak sám říká, že se to obci vyplatilo... Hodně se argumentuje také tím, že vesnice jsou zadlužené. Proč se hovoří o zadluženosti, když se jedná většinou o investice nezbytné pro fungování obcí?

Neřeknu nic nového. V této zemi je zhruba šest tisíc dvě stě obcí. Z nich je 24 předlužených. Jaké to je promile? A v této zemi je nespočet subjektů, které vykonávají ekonomickou činnost. A kolik peněz se tady ztratí, protože zkrachují a podobně? Nad tím se nikdo nepozastavuje. A když jde o obec, je

Při rozvoji venkova spolupracuje SPOV úzce i s AK ČR. Na snímku Eduard Kavala s jejím prezidentem Ing. Janem Velebou

to tragédie? V mnohých tolika obcí nemá právo existovat zastupitelstvo, které se spletlo? Anebo které se chová neuváženě a neekonomicky? Tak dejme nástroje, které nevedou občany obce v omyl. A zkuste se podívat, kolik obcí je předlužených a kolika obcím by pomohlo to, co se v Praze přeje jako politická chyba, jako je například opencard, kde se jedná zhruba o jednu miliardu korun. Kolik obcí má dohromady dluh miliardu korun? Takže někde protečou peníze a vůbec nic se nestane a mně bude někdo vyčítat, že mám na počet obyvatel velký dluh na hlavu? Ať se stát chytí za nos a nedopustí, aby někdo tyto věci takovýmto způsobem ventiloval. Je přece jasné, že hospodaření obcí je několikrát lepší než jinde. Ale stále slyšíme, že jsou předlužené obce. A navíc, podívejte se, kolik z těch předlužených obcí je velkých a kolik dluhů zbývá na ty malé. Tak když někdo vsadí na kyselku a zadluží se, nedělejme z toho tragédii. A jestli si někdo myslí, že v té vesnici vymře život, tak nevyumře. Tragédií pro obec je, když z ní lidé utíkají, protože se tam několikrát přežene velká voda. Ale z toho, že nemají na veřejné osvětlení, se zeměkoule nezastaví. A pokud si to někde pokazili a nechce tam dnes nikdo kandidovat, nechť má tedy stát institut, kterým takovou obec někde přičlení a řekne

– máte to za to, že jste to sami neuměli a pokud to zase dokážete, pak máte právo se o sebe znovu sami postarat. Naše obec se také zadlužila ve 30. letech. Jako jedni z prvních jsme zavleli elektrický proud, provedly se meliorace, předlužili jsme se a koncem roku 1935 je v kronice zapsáno – výstavná a zámožná je tato obec. Tak je to také otázka správného dluhu.

Spolek jako jeden z hlavních argumentů, proč neslučovat malé obce, zastává názor, že každá obec je něčím specifická, má své tradice a své obyvatelstvo. Hovoří se o duchovních hodnotách každé obce.

Běloutín byl v minulosti střediskovou obcí, bylo nás pět místních částí, jedna z obcí se osamostatnila. Vždy se nám podařilo zvolit zastupitelstvo tak, aby každá z těchto částí měla i svého „malého starostu“. A mohu říci, že i každá z těchto částí má jiného „ducha vesnice“. Někteří lidé si spojují duchovní život s náboženstvím, což je omyl. Tady hovoříme o tradicích, což na vesnici znamená, že se musí lidé sejit, domluvit se na něčem, každý dostane úkol, pak to musí uskutečnit a pak to tam po sobě musíte dát ještě do pořádku. Lidé ze spolků se scházejí ve svém volném čase, a když je něco potřeba udělat, neptají se, kolik za to dostanou. Oni se jen zeptají, kdy je to potřeba udělat a pak to i udělají.

Rozhovor vedla Marie Šuláková

Prohlášení SPOV ČR proti slučování obcí

Spolek pro obnovu venkova České republiky zásadně nesouhlasí se současnými úvahami o slučování malých obcí do větších celků. Stavíme se proti názorům, které v posledních dnech zazněly v médiích z úst zástupců Svazu měst a obcí ČR. Postupné slučování obcí by podle nich mohlo vyřešit složitost samosprávy, přibývání agendy od státu a nedostatek peněz na některé investice.

Spolek pro obnovu venkova bude hledat společný postoj se Sdružením místních samospráv ČR a dalšími organizacemi, které se postaví na obranu malých obcí. Malé obce a jejich obyvatelé by totiž případným slučováním více ztratily, než získaly. A to nejen samosprávu, která je významnou silou správy věcí veřejných na té nejnižší úrovni, ale postupem času by mohly přijít bez vlastní rozpočtové samostatnosti a investiční odpovědnosti také o místní kulturu, společenský život a mohly by tak ztratit vlastní identitu.

Malé obce umí být soběstačné, mají vlastní tradice, obyvatelstvo, které nechce přijít o možnost rozhodovat o svém území. Příkladem budiž obec Ratměřice ve Středočeském kraji, která letos zvítězila v celostátním kole soutěže Vesnice roku, a která si může dovolit se svými 260 obyvateli uvolněného starostu.

Každá obec je něčím specifická, stejně tak i obyvatelstvo každé obce je něčím specifické. Jakmile se poruší tato jedinečnost, obce ztratí svou svébytnost. Je nutno přiznat, že některé, zejména ekonomické a administrativní argumenty pro slučování jsou na první pohled pochopitelné. Ve skutečnosti jde jen o politické prohlášení. Vše tak mají jinde, přičemž za dvacet let od osamostatnění malých obcí nikdo nepředložil seriózní materiál, o který by se dalo tvrzení opřít. Naopak se nabízí otázka, zda si stát sám nevytváří pod pláštěm přiblížení se občanovi prostor, který pak v důsledku znamená prodražování a zbytnění byrokracie, těžce zvladatelné v malých sídlech. Ekonomická krize může hodně napovědět, a zde Spolek dlouhou dobu zastává konzistentní názor – nezavalujte malé obce papírovými nesmysly, ale nechte je řídit a rozvíjet svá území. Duchovní význam každé obce a každé komunity je daleko významnější a nenahraditelnější než fakt, že jsme u nás prosadili „efektivní“ a anonymní byrokratická centra.

Jsmo si vědomi, že systém veřejné správy v ČR by určitě mohl fungovat lépe a efektivněji. K tomu se nabízí například koordinace obdobných či stejných ekonomických a účetních agend okolních obcí i lepší výkon shora „nařízené“ státní správy. Náznaky takového koordinace již jsou v podobě DSO a MAS. SPOV ČR nabízí zkušenosti svých členů k hledání dalších systémových řešení pro řešení těchto problémů. Blíží se komunální volby, které rozhodnou o nových zastupitelstvech v šesti tisících obcích a městech. Voliči, i ti, kteří budou zvoleni, by měli vědět, že v následujících letech svedou boj o to, zda v České republice zůstanou i nadále malé vesnice vesnicemi a ne pouze místními částmi střediskových obcí, jako tomu už jednou bylo. Toto rozhodování není možné brát na lehkou váhu. Spolek pro obnovu venkova bude stát na straně malých obcí proti slučování.